

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
20 Aprilie st. v.
2 Maiu st. n.

Ese în fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 16.

ANUL XXII.
1886.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

PASCILE.

A'nciut Mântuitorul!
Firea totă și-a 'mbrăcat,
Pentru astă serbătoare,
Tot ce are mai bogat:

Cerul, haina lui albastră,
Prinsă 'n rațe lucitoare,
Êr pământul haina-i verde,
Prinsă 'n flori mirositoare.

Și când cerul e albastru
Și pământul înverdit,
Sórele când strălucesce,
Câmpul când e înflorit,

Micii albi, bobocii galbeni,
Fluturii înpeștritați,
Mici odóre cu viță,
Mici copii nevinovați,

Toți sânt plini de bucurie,
Toți iau parte și sfîntesc
Învierea minunată
A 'mpêratului ceresc.

Puserile mici în aer
Și poetul pe pământ
Își unesc ale lor glasuri
Și întonă imnul sfânt.

Ómenii, simțind în inimi
Câte-o taină, câte-un dor,
Haina de-aur a speranței
Pun pe sufletele lor!

Urtați 13/25 aprilie 1886.

Carol Scrob.

Fata popii.

— Roman în 2 tomuri. —
(Urmare).

Fără 'n amurgitul serii și rațele din urmă a sórelui ce apunea se străcorau abia prin gémurile ferestrilor, respândind în cameră o lumină slabă. O rață atingea tocmai capul Rachilei și-i

lumină jumătatea de cătră ferestă, pe când obrațul celalalt s'ascundea 'n umbra întunecimii crescende.

Saveta privia cu neastempêr obrațul luminat al Rachilei, să alle din espresiunea aceuia cuprinsul seu búun al scrisorii sosite. Graba cu care Rachila apucă scrisórea, zăpăcéla ce se vedea pe fața ei, neliniștea ce o cuprindea din ce în ce mai mult, cetirea fără resuflu: tóte i talmăciau, că scrisórea a adus prietenei sale vr'o înșciințare neplăcută.

Se și grăbi iute și mergend la ea, o întrebă:

— Ce-i, dragă?

— O surprindere.

— Cum vèd, cam neplăcută!

— Da. N'am să ț-o ascund. Imi ești prietenă.

Êta ceteșce!

Și-i predete scrisórea.

Saveta ceti cu voce naltă:

»Rachilă!»

»Am aflat tocmai acuma, c'ai uitat jurământul cu care mi-ai legătuit credința și iubire până la mórte!

»Te măriți!

»Nu vreu să cred acésta, pentru că atunci s'ar fi stins din tine schintéua cea din urmă a datoriei.

»Șcii bine, că tu ești cauza nenorocirii mele, că pentru tine am sevêrșit *faptul acela*, și tu me părăsești în starea mea de acuma, când am perdut totul, când nu mai am pe nime 'n lume!

»Am jertfit pentru tine tot: și tu astfel me respălătești?

»Teme-te de resbunarea mea!

»Fii sigură, că asta va tună asupra-ți tocmai în momentul acela, în care te-i crede 'n culmea fericirii, căci tocmai atunci vei atinge și culmea trădării!

»Atăta-i tot ce am să-ți dic: încolo fă cum te va tăia capul și te va iertă conșciința!

»Al teu logodnic și acuma iubitor

»Alesandru.«

Saveta cetind scrisórea, remase incremenită, și cu graba nu găsi nici o vorbă să începă conversațiunea.

— Ei, ce dici? — o întrebă amica sa.

— Bóla din fire n'are lecuire; Alesandru tot acela are să remănă ce-a fost.

— Un ticălos.

— Da, da.

— Care mi-a făcut rușine și acuma încă el e de cătră pădure și m'amenință!

— Ce-ți pasă!

— Ai dreptate. Nici un fir de pèr nu mi se clătină de frica lui. Ce póte să-mi facă el? Nimica. Aici nu póte vini, căci îndată ar fi arestat; ér din

depărtare strige cât l'a luá gura, cá n'am decât să rîd de mânia lui.

— Bine faci. Nici nu te necăși! Cum ȕice bárbatul meu, e vrednic de dat de-a róta.

— Haid să urmăm înainte lucrul nostru. Dar să nu spui nimenui de scrisórea asta!

— Se 'ntelege.

— Nici chiar párintelui meu. El de multe ori e fricos și de n'aș fi eu, ș-ar perde sárita.

— Fii liniștită. Voi fi mută ca morméntul.

După vorbele acestea, Rachila ascunse scrisórea in o cutie, o incuia și puse cheia bine, să n'o pótă găsi nimene.

— Așá, — ȕise ea, — acuma facă ce va vré fostul meu logodnic »și acuma iubitor!« Hahaha! Auȕit-ai »și acuma iubitor!« Ce dragoste!

— Decă te iubeșce așá, de ce a tácut pán' acuma?

— Ț'oi spune eu! Pentru cá acuma a gándit cá i se ofere un privilegiu bun d'a stórcce niște parale. M'aș prinde cu ori cine, cá tótă amenințarea-i făcută numai sá-i trimitem bani, ca să tacă.

— Cát de bine-l cunoșci!

— Am darul d'a șci indată cine ce plăteșce! Dar étá vine tata! Nici vorbá de tréba asta!

Párintele Tanase intrá vesel și sárutându-și fiica, spuse cá a pus tóte la cale pentru cununie, óspetii chiamiati au ȕis toți cá vor vini și protopopul tocmai acuma i scrise, cá de bună semă va fi de față și va cununa énsuși párechea nouă.

Trei ȕile mai lipsiau páná la cununie. Pregátirile se fáceau cu multă zólá in casa lui popa Tanase. Mucul ardea la degete. Saveta și áncă vr'o trei femei lucrau pe'trecute. Rachila trimise și dupá fosta dascáliță Dëmbian, să vie s'ajute a còse, promițendu-i cá va mijloci ca bárbatul ei să capete o altă stație mai bună: dar aceea i respunse, cá mulțameșce frumos, inse nu mai cere spríjínul domnișórei.

Rachila se necăși și ȕise numai atáta:

— Vei pomeni tu áncă vorba asta dárzá! Cá nu vei ajunge dascáliță 'n párțile acestea!

Ș-apoi lucrul urmá și mai strășnic. Ea voiá să arete, cá așá nuntá nu s'a mai ținut in giurul acela. Tótă casa s'a vărut de nou, mobilele s'au rennoit și curtea s'a curățit, să n'o mai cunoșci. Cătă argintárie, cáte táiere, cáte pocale și butelii, cáte scaune se allau la ómenii lor buní depe acolo, tóte le imprumutáră pentru ocasiunea acésta, ca să fie de ajuns, cáci aveau să fie mulți ca stelele și ca nisipul mării.

In sfêrsit ȕiua cea mare sosi. Curtea se măturá curat, porțile se infrumusețáră cu crengi verđi și se deschiserá de cu bună vreme, ca ospétóii să pótă intrá cu dragă inimá. Pe lângá pórtá, de ambele párți se inșirá poporul, mai ales femeile, ca să vedá bine pe cei ce vor vini.

Mai intéiu sosirá vorniceii, doi clerici absolvenți, prietini ai mirelui, cari, imitând datina poporului, erau impénati și aduceau o ploscă mare. Apoi vinirá alții, preoții din giur cu preotesele lor, dascálii cu dascálițele, tineri și bétráni, neveste și fete imbrácate tántoș, flácái in costum negru, toți gata de veselie și de joc. In urmá vini și mirele și mamá-sa cu un șir de trásuri, cu rude și prietini de ai lui, cu cáțiva ómeni mai de frunte din Valea-micá, insoțiți de notarul și notáreșca de acolo, in urmá viniá dascálul Constantin și cu dascálița Maria, rude din Valea-micá a miresei.

Poporul intimpiná cu bucurie fie-care trásurá, strigând cáte-un »să tráescă!« Ér popa Tanase pe trepte salutá și imbrátoșá pe toți, cu care dupá cum erá in legăturá mai intimá séu ba. Bucurie și veselie stálucia de pretotindene. Convorbiri și glume vesele

s'auȕiau din tóte párțile, tinerimea abia apúca să jóce și intoná cáte un cántec vesel, in care resuná cáte o pocniturá de pistol a cutáruí ospétóiuí sosit tocmai atunci.

Étá cá vini și protopopul cu protopópeșca. Párintele Tanase le esi nainte și le ajutá să se dea jos din trásurá. In bucuria lui cea mare, apucá mána protopopului și o sárutá, ceea ce acela nu impedeá, ci se uitá 'n giur să se convingá decă a véđut cineva acésta. Apoi, in semn de mai mare al lui, i sárutá fruntea și primí grațios omagele de supunere a preoților, cari eșirá și ei sá-l intimpine.

Intr'aceste protopópeșca, condusá de braț de unul din vorniceii, intrá in casá, unde o áșteptau preotesele, cari i ajutará pe 'ntrecute sá-și depuná paltonul de cáltórie.

Sosirá și țiganii, cari numai decât incepurá să cánte hora miresei. Unii mai nerábđători și sárirá 'n joc, ér alții mai bétráni se apropiáră de méșca incárcatá cu rachú și cu bere și 'ncepurá a bé 'n sánátatea párechei noué; erau și d'aceia cari ȕiserá să nu pèrdá timpul inședar, și se puserá la un »ferbli« care incepú cu crucerul și se continuá cu florinul.

Unele dintre fete se furisáră la mirésá, pe care amica ei Saveta o imbráca și o impodobia cu tótá silința, ca să fie cât mai frumósá.

Dupá áșteptare de cáteva óre, ospétóii flámánđi afláră cu multá bucurie, cá mirésca e gata. Apárú apoi și ea, de brațul unui vorniceii și páșú cu atáta istețime, incát una din preotese, care avea și dënsa dóuë fete nemáritate, ȕise vecinei sale:

— Ai gándi, cá nici nu-i șchiópá!

Mirele fericit grábi cel dintéiu s'o salute, sárutându-i mána și 'ndrugând cáte-va vorbe de com-plesanță.

Apoi incepú ceremonia.

Párintele protopop luá cuvëntul și ȕicënd, cá-emoțiunea momentului il impedeá d'a puté vorbi așá precum simțesce, își cere seusele să rostescá numai cáteva improvizate. Și vorbi o jumătate de órá.

Cáldura erá mare și pe cánd terminá, un șiroiu de sudori i se scurgea pe láta. Scóșe cárpá să se ștergá. Dar cum o scóșe, din busunar i cáđú și o scrisóre. Unul din popii de lângá el ridicá iute hártia și aruncánd ochii pe ea, véđú cu mirare, cá aceea-i conceptul cuvëntării »improvisate«.

Popa acela tocmai avënd ochii ȕintá la o pá-rochie mai bună, care atërná mult dela párintele protopop, se feri ca de foc ca nu cumva sá-l compromitá. Aflá dará mai cu cale sá-l fuá a crede, cá n'a véđut nimica: deci întorse iute hártia pe partea ne-scrisá, i-o dete incet și protopopul grábi s'o ascundá iute.

Mirésca, care nu mai putea de bucurie, cu chiu cu vai tot scóșe niște lacrimi, sárutá mána párintelui seu care la rëndul seu și el își dedea trudá să plángá

Apoi plecará toți la cununie.

Biserica, o hárburá de lemn, remasá din moși-strámoși, micá, scundá și 'ntunecósá, abia putú să 'ncapá pe toți. Cununia ținú lung, cáci párintele protopop și de astá-datá rosti o cuvëntare improvisatá, și doi cantóri țivliau pe podobie cáte ectenii sânt in céslov.

In sfêrsit se 'nceiá. In fruntea nuntașilor pá-rechia nouá eșia din bisericá, impresoratá de farmecul fericirii.

Cánd cálcáră tocmai pe prag, o figurá sári inaintea mirilor și ráeni spre párechia nouá:

— Ticáloși! Étá-ve resplátá!

Apoi s'auȕirá dóuë 'mpuscáturi. Mirele cáđú mort la moment, ér mirésca ránitá leșiná.

In válmășagul mare, figura se furisá iute din popor, sári p'un cal ce sta legat d'o cruce a ȕintirimului și dispáru.

Toți erau uimiți grozav și cuprinși de starea părechi noue. Uitară să urmărească fugarul ucigaș, carele nici nu se mai vedea.

Nimenea nici nu știe cine a fost acela. Numai Rachila îl recunoscă și șopti încet părintelui său :

— Alesandru !

Acăsta catastrofă nfricoșată schimbă îndată fisionomia societății. Nunta veselă devini o priveghiere de mort. Ōspeții se depărtară unul câte unul și 'n scurt timp nu remase decât Saveta, care ingrijiă pe Rachila bolnavă, — și părintele protopop, care eră necășit că nu putu să rostescă toastul său — improvisat, dar se duse și acesta îndată ce-și primi ștola.

Mirele zăcea mort in odaia cea mare. Mama lui bociă lângă coșciug slăsiată de durere, căci ș-a perdut comora cea mai scumpă 'n lume.

Singura ei dorință și cerere eră ca ingropăciunea să se amâne până ce va sosi și fratele mortului; dar popa Tanase nu se 'nvoi, căci p'atunci erau să i se strice bucatele gătite pentru ospet, er acuma se puteau întrebuința acelea.

Astfel ingropăciunea se ținu a doua și dimineața.

Finele tomului I

(Va urmă).

Iosif Vulcan.

Fără veste s'au atins...

De pe-a cerului câmpie, sorele a lunecat,
Și-a trezit din letargie amurgitul fermecat;
Peste orizont se 'ntinde noptea cu-a ei umbră dulce,
Cerul și pământu 'n brață se string ca doi frați de cruce.

Ațipise lin pământul și dormiă, dormiă profund,
Tote-au adormit in fire, numai luna dintre stele
Se scaldă, vibrând in lacuri și cu discul ei rotund
Lumină crângul, in care dormiau blânde păserele.

Eră tainică tăcere, pe tot locul o liniște
De mormont și numai bôrea, bătend frunzele alin,
Aducea șoptiri duiose din a codrului rășițe,
Dulci șoptiri de dulce farmec, mestecate prin suspin.

Dormiau tôte. — numai dorul suspină p'un pat de flori. . .
Eu plecam fruntea mea tristă p'al ei braț tremurător
Și priviam sedus obrații și-a ei ochi, plini de viață
Ș-atunci două blânde lacrimi inundară a mea față.

»Me iubești?« atâta numai am șis eu ș-am așteptat
Un respuns de pe-a ei buză. Ea fruntea și-a inclinat
Și prințend mâna mea dreptă mi-a respuns: Ceteșce 'n stele,
Căci iubirea cătră tine vei găsi-o scrisă 'n ele!

Apoi mâna mea stringend-o a tăcut. In ochii mei
Ea priviă cu-atâta farmec, eu priviam in ochii ei,
Ș-atunci totul din natură se părea, că tresaltază
Și pe suletele nôstre ângerii cununi aședă.

Atunci in a nôstre inimi, sântre flacări s'au aprins,
Eră buzele făcute, fără veste s'au atins.

Dormiau tôte, numai dorul suspină p'un pat de flori,
Eu plecam fruntea mea 'n pace pe-al ei braț tremurător.

Mihaiu Pêrvu.

Dece porunci ale sănătății și tâlcuirea lor

1. Hrănește-ți plumânii tot cu aer curat.

Se pare că aerul numai in casuri escepționale nu e curat. Da, dar escepțiunile sânt atât

de dese, încât causază mari stricăciuni ômenilor. Este șciut că s'au întemplat morți in pivnițele unde ferbea mustul. Causa a fost desvoltarea acidului carbonic, care fiind mai greu decât aerul, se agrămădeșce in straturile mai apropiate de pământ ale atmosferei.

Dacă cineva petrece mai mult in acele straturi, móre. S'a întemplat și in odăi, birturi, cafenele și alte asemenea localități unde au fost ômeni mulți, că s'a stins lampa. N'a stins'o nici un duh necurat, ci aerul necurat, respective mulțimea de accid carbonic. Se 'nțelege că astfel de aer nu e indiferent nici pentru om. Dacă la mangal intră puțin aer, se nașce oxid carbonic, care e fôrte vătămător sănătății. Mult reu s'a produs prin capacele, ce oprese eșirea pe horn a vaporului de cărbuni.

Aerul se mai pôte strică in orașele iluminate cu gaz (aerian), prin sufusiunea acestuia prin pământ și efusiunea lui in locuințele ômenilor. Și de aceste triste exemple ale morții sânt multe. Fôrte stricăcios pôte fi aerul din ținuturi baltóse, unde se infectează omul de friguri malarice. E bine a evita séu a useă astfel de locuri. Tilusul, cholera, anghina difterică și alte bóle infectătore tot prin aerul infect se transpun. Gazurile unor fabrici (vapor de plumb, argint viu, fosfor) ca și pârțile de sburate de stufe, pot face aerul stricăcios. Croitorii din astă causă mor in numer mare de oftică.

La alegerea profesiunilor, totdeuna să se ia in considerare fisicul individului. Un băet slab la piept să nu se facă croitor, ciobotar, culegător de litere séu cărturar. Un tiner cu vedere slabă să nu pășescă pe cariera studiilor, dar nici a profesiunilor cu lucruri mărunte. Petrekerile prin localuri cu aer stricat și nedurmirea atacă des plumânii. Acăsta fie o admonițiune tinerimei escesive.

2. Fereșce-ți stomacul de natrimente și beuturi stricăcioșe.

Tacămurile (uneltele de bucătărie) de metal cu glasară rea, mai cu sémă cele de aramă și de zin (cositor) pot strică, chiar otrăvi unele mâncări. Ori ce carne stricată, ce se cunoșce pe colóre, consistență și miros, e periculósă și otrăvitore; consumătorul vóme, i se face reu, capătă diareă, fierbințeli și o prostrațiune a puterilor. Laptele dela vacile cu bôlă de gură și copite séu cu tuberculosă să nu se mănce; fert totdeuna e mai nepericulos, de ôre-ce prin ferbere se perd multe ingredienții vătămătore. Trebuie ținut in vedere, că se falsifică laptele cu apă, făină, întărelă, morcovi, creeri frecati și altele. Tot așa se face și cu untul, adaugându-i-se cartofi rași, făină, cretă, gyps și altele. Brânza o falsifică cu preparate de aramă, ca să prindă colóre verde, alții pun și arsenic ca să se țină mai bine. In făină și pâne pôte fi secară cornută, ceea ce se cunoșce pe o colóre violetă, pe miros și gust greșos. Amestecul cu făină de cartofi se pôte observă prin ochian (lupe) dacă intindem făina suspectă pe hârtie neagră, unde punctele strălucitóre ca sticla arată prezența făinei de cartofi, ceea ce nu-i periculósă și dăunósă. Mestecarea cu gyps, cretă, pământ silicat face ca să remănă multă cenușă la arderea făinei.

Fructele crude sânt periculóse, cholerina este productul lor. După fructe, după cucuruz verde séu după peșce nu-i bine să hé omul multă apă. Cine pôte, țină-se de proverbul: peșcele vré să se scalde in vin.

Nu mai bureți recunoscui buni să se mănce, ba încă cât se pôte de mulți, că dau un nitriment fôrte hrănitor. La un domn moldovean am mâncat niște bureți, numiți sbircioici (ori gomba, de mărimea unei nuci mai mari, și pe dinafară cu creșturi ca burtenul de vacă). Credeam că e cea mai bună mâncare din lume. Tutunul strică la fôrte mulți ômeni. Plumânii

stomachul, creerii și ochii pot suferi de otrava tutunului. O cantitate anumită de tutun ajunsă în stomach (ce obține la cei ce se culcă cu băgău în gură) nu e atât de stricăcioasă ca impregnarea neîntreruptă cu fum de tutun a organismului omenesc. Și apoi partea morală! De s'ar cugetă damele noastre mari, că obiceiul de a fuma l'au luat dela țigance, atunci cred că mai puțin s'ar întrece cu băbații la fumat.

Pentru pruncii sugători nutrimentul cel mai potrivit e laptele mamei și numai în cazuri foarte excepționale poate fi substituit cu al unei mame sănătoase sau cu lapte preparat după etatea pruncului. Când resar dinții, se poate interea.

Apa decât nu e curată și bună la gust, trebuie să se străcurată prin filtru din cărbune de os animal. Simțurile noastre ne dau cea mai bună probă despre calitatea apei, numai să ascultăm dela început, până n'a se face pre târziu. Cafeaua e bună și din acel punct de vedere, că folosirea ei împuținează folosirea spirituoșelor. Intre rachiu și vin e mai de preferit cest din urmă, pentru că morburile provenite din beție de rachiu sunt mult mai periculoase decât cele din vin.

În bôlelele acestea mai mult sufer căile misticării și adnesele, cum este ficatul și splina, nu mai puțin și răunchii. Vasele cu sânge încă se strică, și despre creeri, bine dic omenii moderați, că rachiul i-a ars creerii. Mărtea bețivului de deliriu tremurător este una din cele mai grozave. Igienua cere abținerea totală de rachiu (că știe că nu i se dă ascultare), înse dă următoarele prescripte la folosirea lui: usarea moderată de rachiu curat poate fi îngăduită omenilor, cari umblă mult pe afară la aer și lucră geu, sau au de umblat drumuri grele: dar și în aceste cazuri de se poate înlocui cu vin, este mai bine. Să ținem cont și de aceea, că vinul se falsifică cu apă împreună cu diferite colorii, sau cu suc de soc: în în oțet pun muștar sau ardeiu, în oțetul cu crastaveți oesid de aramă ca să arete prăspeți, verzi: dar acest adaus se poate observa chiar și pe cuțit, care înroșește la tăierea crastaveților impregnați de compoziția cuprăsoasă.

3. *Munca creerilor să fie proporționată cu munca corpului.*

Flourens fiziologul dice, că omul normal, care știe să precumpene munca cu odihna, trăește 100 de ani. Acesta vră să dică, că totdeauna să grijim de regularitatea muncii și a somnului. Trebuie să facem înse și desclinierea între munca spirituală și cea corporală: și precum cere Flourens precumpenirea între muncă și odihna, așa cerem noi între munca spirituală și corporală. Am trecut peste acele timpuri (ale evului mediu) când se credea, că cu cât se dezvoltă corpul mai mult (d. e. prin gimnastică), cu atât mai mult rămân creerii napoi și vice-versa.

De ore-ce pruncii nu pot să judece ca cei adulți, anume în ce direcțiune au mai mare inclinare creerii sei, trebuie să se, ca cei mari să le studieze bine capacitatea și să-i îndrepte spre direcțiunea în care au a se desvoltă.

Pre marea încordare a creerilor i face de a lănceși și a nu mai pute îndeplini nici recerinte mai moderate. Când înse cineva dela firea sa n'are spirit luminat, să-l facem să se mulțămescă cu vr'o profesiune mai simplă.

4. *Nobilităză-ți inima.*

Fiecare mamă să-și crească fătul sau cultivându-i spiritul și sufletul. Dela părinți se sementează moralul în prunci, cari având basa educațiunii bune, nu se vor pute abate depe calea bună, chiar și de ar veni în contact cu omeni stricați. Ce-i reu îi înspăimântă, ce-i bun îi mai întărește în intențiunile lor bune. Cam astfel de efect are, cred eu, și tea-

trul »acea școlă mare« asupra omului: calitățile aduse de acasă, bune-rele, allă aci încă un bold. Moralul sănătos te conduce în raiu, cel defectuos în iad. Ferește-te ca de foc de egoism, invidie și gelosie.

Se credea în parte, că sufletul se allă în păntece, er în general se credea, ca și ați, că în creeri este sediul lui, motorul înse nesimțit este de a se atribui inimii: de aceea omul să se deprindă a-și stăpâni inima, cel sanguinic și choleric să o astempeze, er melancholicul și phlegmaticul să și-o stimuleze. Iubește-ți deapropo, patria, dreptatea și tot ce este frumos. Frumosul totdeauna să ne atragă atențiunea, inima să ni se încăldească de pompa colorilor unui cadru, de sonurile plăcute ale cântecului musical și de farmecile încântătoare ale naturii.

5. *Tote organele corpului să fie puse de o potrivă în funcțiune.*

Corpul cărturarului, care își încordă mult creerii, rămâne înderept în desvoltarea sa, dar nu pentru că creerii se dezvoltă mult, ci pentru că punerea în funcțiune a organelor întregului corp se neglijează. Cea mai potrivită lucrare este gimnastica, pe care și omenii crescuți o pot practica.

În al doile rând e de numit preumblarea. Acesta e bună pentru cei ce au ocupațiune ședendă, prin ce omul ajunge la aer curat și se mai delectă în variațiunea lucrurilor observate: cu toate acestea înse acesta mișcare nu se poate asemăna cu a gimnasticeii. Numai la urcarea repede pe deluri (presupunend că funcțiunea inimii e bună) lucră de-odată mai multe părți ale corpului, cum și plămâii.

Intre mișcările binevenite corpului mai numim și călăritul, scrima, vėnatul, innotul și patinatul, cel ce pōrtă înse cōsa și sapa face cea mai bună gimnastică.

6. *Nu neglije curățirea corpului.*

Acesta poruncă tot omul de bine o va implini. Uneltele pentru a face omul bae și a se spăla sunt cele mai prețioase mobile din casă, din care n'ar trebui să lipsescă ca cum nu lipsesc uneltele pentru bucate. Cel mai mare păcat igienic este, a lucră de-a dreptul în contra acestei porunci, precum o fac femeile (ba și unii bărbați), cari se sulimănesc. Acesta nu este alta, decât o pângărire, un plus al necurățirii corpului respective a feței.

7. *Hainele să facă pe adevăratele paravane în contra influențelor esteriore.*

Nu moda, ci clima și timpul să ne îndegete la alegerea hainelor. Scopul lor este să scutescă corpul de pre mare frig sau pre mare căldură, de arșița soarelui, de plōe și altele. Trebuie să fie astfel construate, să nu apese unele părți ale corpului, prin ce ar împedecă circulațiunea, mai departe să nu conțină particule infectătoare, cum sunt peile și lana dela vite bolnave și hainele morților din pricina bōlelor infectiōse: să nu fie mai departe impregnate de colorii otrăvitoare.

8. *Ingrigete-te de locuință sănătoasă.*

La locuința sănătoasă se cere: aer curat, lumină suficientă, temperatură moderată și să fie uscată. Cu aerisarea să nu fim sgârșiți chiar nici în timp de iernă, pentru a avé lumină suficientă să fie ferestrele cătră resărit sau mēdăși, și numai în țeri calde se potrivește a fi cătră apus pentru căldura mare de vēră.

Lumina artificială să nu facă mult fum în casă, fără de aceea să fie suficientă, ca să nu silim pre mult organul vederii. Unii omeni cu material abundant de încălzit fac iernă abus de densul, încât asudă mult și când ies din odaie la recelă, se bolnăvesc.

În privința uscării părăților, locuința are mare însemnătate. Decă și casa vechie are părăți umeși, trebuie săpate șanțuri impregiuru-i, ca să conducă apa. O casă nouă cere 9 luni până se usucă, ba proverbul

PLĂCERE OPRITĂ.

dice: in anul prim s'o inchiriezi dușmanului teu, in al doile unui necunoscut, și tocmai in al treile să te muți in ea.

9. Fă-ți datoria față de conservarea genului uman.

Multe sânt aci de înțeles. Tinerii să-și pună toate puterile să ajungă in starea de a se pute însură, și să nu aștepte să-le pice »mura 'n gură« adecă să alle vr'un soceru bogat. Nu parale și ori ce soție, ei soție fie cu fie fără parale, dar cu creștere bună! Cine ar pute defini concepțiunea acésta?

Te sparii când veți că damele intrec pe bărbați in baterea cărților, in petrecerea fiecărei nopți până 'n diori. După mine unul și studiarea pela univ-ersități e pr'e obositoare pentru secul femeesc. N'aveți destui advocați, diplomați, mai voiți să-i inmulțiți și cu advocate, diplomate?! Séu pe fragedii umeri femeesci vreți să încărcăți povara conștiinciosității, care apasă atât de greu chiar și pe bărbații-medici! Pre-supunem că e vorba de o operațiune cesareă, de scötirea unui ochiu, de amputația unei mâni séu picior, unicul remediu care mai pöte scăpa viața unui muribund. Cu ce incredere puneți cuțitul in mâna tremurătoare a unei femei-medic? Nu va hesită dēnsa, nu va întâia cu operațiunea și bolnavul móre? Se pöte dice, că femeia-medic pöte lăsa cale liberă bărbaților-medici a lucră in momente critice; da, dar atunci femeia-medic e ceva necomplet și face mai bine decă se ocupă numai de moșit, la ce nu se cere un studiu atât de obositor. Renumitul mamos Späth a observat, că móșele institutului de moșit din Lipsca n'au fost cele mai bune casnice. Apoi de va căută cineva ce mame sânt femeile-doctori, se va convinge că numai mame bune nu se pot numi. Cine ar fi fost Stefan cel mare, decă nu avea o mamă, care să fie capabilă de a rostii cuvintele: »decă tu ești fiul meu, nu-ți sânt mamă eu.« Cred că dēnsa s'a ocupat mai mult de creșterea fiului ei decăt unele regente de ađi, care din 24 de ore ale țilei numai 1 sacrifică pruncilor lor. Și ce eră imperiul roman nainte de decadința nimbului femeesc! Când au ajuns apoi a serbă intrégă Roma diua Flórei, a unei preotese a Vinerei — adecă Florealia séu di-intéiu de Mai — stălpii imperiului se subjugau, și numai o zguduire i-a lipsit pentru dărimare.

O mângăere tot ne mai remăne. Mulțimea mame-lor totuși sânt modele in creșterea pruncilor lor. Dar ce să veđi, un alt venin, care amenință soiuri intregi de popóre, a pătruns și aci. Femeile și culte și neculte fac ce fac și remăn infructuóse. Bărbaților, luați mesuri energice! Urgisiți și lăpădați dela casa voastră pe acele femei cari cu voe își ucid fructul lor! Căsătoria consanghină trebuie evitată, că acésta slăbește genul. Istoria arată că regenții proveniți din astfel de căsătorie, n'au fost nici odată puternici, ba au fost chiar bolnăvicioși, slabi de minte, până și alienați.

Mai de parte sânt de a se evita toate escesele, ca să nu ajungă omul, mai cu sémă cel tiner, să pără-sescă astă lume in flórea vieții sale, drept resplată pentru abuzurile plăcerilor lumești.

Âncă o vorbă cu privire la creșterea domnișórelor. O damă inteligentă raisonă odată dicēnd, că e fórtē bine, ca copila care are vr'un defect corporal (ba și material?) să 'nvețe carte, să pötă deveni profesoră séu in vr'o funcțiune la postă, telegraf etc. și astfel nu va fi ne-voită de a se mărită după ori ce om, care nu că o fericește, ci o nefericește. Cu astfel de idei me 'n-pretinesc totdeuna.

10. *Atât pentru conservarea sănătății, cât și la bóle cere sfatul medicului.*

Mai bine decăt ai ceti opuri medicale, con-vorbește-te cu medicul teu despre profilacsa bólelor;

de ore-ce medicul de tot alt cerc de vedere are despre toate punctele, ce interesază viața și sănătatea individului, ca cum ar avé cineva cetindu-le din ori ce carte profanisătoare a medicinei. Un medic con-știincios va griji, ca in casele unde dēnsul umblă, să nu se cumpere mijlóce exploatóre, publicate prin jurnale cu mii de laude, și pe a căror frunte medicul la intēia privire cunóște minciuna. De astă categorie se ține și homeopathia, Baumscheitismul și multe asemenea. Cum să fie bune, când principiul lor este, că prin dēnsule fiecare om pöte fi medic!? chiar și un mașinist, care are de a face cu lucruri mórtē, pe care dēnsul e in stare a le pune in mișcare, nu pöte face acésta fără a invēta atăția și mai atăția ani. Invētați dic, că și medicii, cari invēta aprópe in tot decursul jumătății vieții lor, tot ar trebui să 'nvețe și mai mult decăt se 'nvótă in țilele nóstre; ei bine, stănd așa lucrurile, cum pöte cineva să fie medic deschidēnd numai dicționarul pomenitelor lécuri, vream să dic flécuri?! Incheiu dicēnd: să nu așteptați cu cererea sfatului medical până scóte bolnavul limba!

Dr. G. Crainicean.

Doine și hore din Ardeal.

— Din ținutul Borgoului —

VI.

Mpusuț-am măicuță bine,
Să ții țile pentru mine,
Să me dai in sat cu tine.
Și ț-am spus măicuță fórtē,
Să ții posturile tóte,
Să scap de străinătate.
Ș-a ținut țile vr'estate,
Și m'ai dat pe alte sale,
N'ai ținut țile deplin,
Și m'ai dat in sat străin.

VII.

Dumineca pela prănđ,
M'a ajuns un dor ș-un plâns,
Cum am fost și ce-am ajuns.
Me dusei la dor in casă,
Dorul me pune la mėsă.
Io mănănc și mai remăne,
Dorul me cunóște bine,
Că mai am pe órecine,
Pe mândruța lângă mine.

VIII.

Draga mea ș-a cui te ține,
Aș dormi 'n brață la tine,
Draga mea ș-a cui te are,
Aș dormi 'n brațele tale;
Și ț-aș mănca mēr din sîn,
Din gurită ț-aș bé vin.

IX.

Cine strică dragostile,
Mănca-i grăul paserile!
Ședă 'n sänge până 'n brău
Și-l mănca vermii de viu!
Fie-i grașdul fără boi,
Și staurul fără oi!
N'aibă pită albă 'n mėsă,
Nice bucurie 'n casă!
N'aibă sare 'n sărăriță,
Căt să-și sare-o chisăliță!

Cronică teatrală din Sibiiu.*

Trebue ca cineva să fiă om de inimă, ca să pôta gustă bunele calități ale altuia; trebue să aibă spirit, ca să pôta suportă defectele lui.

Carmen Sylva.

Puține septemăni înainte de acesta se răspândi între publicul de aci șcirea, la început puțin acreditată, er' apoi tot mai consistentă, că »Reuniunea română de cântări din Sibiiu« studiază și se prepară a da în public o reprezentațiune de operă în costume originale.

Ceea ce la început fusese numai o faimă, se adeveri în séra de 15 Aprilie 1886 ca faptă implinită, dându-ni-se acasiune a asistă la reprezentațiunea românească a operii în 2 acte »O noapte în Granada« prelucrată după drama lui Fr. Kind de C. bar. de Braun, cu textul tradus în românește de dl. G. Dima, profesor de musică și cunoscutul dirigent al bravei noastre reuniuni de cântări.

Acastă reprezentațiune, ce cu drept cuvânt s'a numit un eveniment musical pentru publicul de aici, a avut loc pe scena teatrului orășan, care la prima ca și la a doua reprezentațiune a fost plin în toate despărțimintele sale, până la altimul loc.

Istorisit pe scurt subiectul acestei opere romantice este următorul:

Gabriela o păstorită orfană, care trăiește la unchiul ei Ambrosio, un păstor bătrân, iubește cu frenezie, așa cum se iubiă în vremile de demult, pe Gomez, un păstor tiner. Ambrosio nu voiește pe Gomez, ci vre să mărite cu de a sila pe Gabriela după un alt păstor favorit al său. Crisa de amor și desperațiunea amantilor este la culme, când țătă întâmplarea, această zină atât de compătimitore cu cei ce se iubesc, aduce pe loc pe un tiner vânător străin, căruia Gabriela după ce-i face cunoscința și află dela el că este bun prietin cu prințul domnitor al țerii, i descopere secretele inimii sale și al iubitului ei Gomez, cerându-i intervenirea lui la prințul și ajutorul seu contra măritişului urgisit, proiectat de cătră unchiul ei Ambrosio.

Vânătorul este prințul domnitor însuși, care se rătăcisese cu voia său fără voia de suita sa, acesta nu ni se spune, scăpase o dalbă porumbiță din ghiarale crunte ale unui vultur, ce i-o răpise Gabrielei, încercă să o mângăie redându-i porumbița tremurândă, dar nebăgând de seamă isi îndreptă privirile pre adânc în frumoșii ochi ai dragălașei păstorite și ca spaniol fiind iute de fire, se inamorează la moment de loc și nebunește de Gabriela, care inse i refuză frumusețea declarațiunea lui de amor, nevoind să părăsescă și să renunțe cu nici un preț la iubitul ei păstor. Prințul vânător, față cu atâta constanță, nu-i rămâne alta decât să se mulțumescă cu un sărutat furat și să se lase a fi mângăiat prin cântarea Gabrielei, până când el consumă frugala cină ce i-o adusesse ea la cerere.

Intr'aceea inserase și veni și unchiul Gabrielei cu alți păstori și păstorite, mirându-se foarte vedând un străin petrecându-și cu Gabriela. Unchiul Ambrosio se infuriază, ia pe străin la răspundere și nu se înblândește, până ce acesta nu-i aruncă la picior o pungă plină cu bani. Inoptându-se de tot, vânătorul

cere adăpost pentru acea noapte într'un vechiu castel ce se află în apropiere. Ambrosio se invoiește, dar' cu alți doi complici consipră, ca în decursul nopții să omore pe vânătorul străin, presupunând că mai are încă mulți bani la sine. Gabriela află despre planul infernal al unchiului ei și al compliceilor sei și tremură pentru viața amenințată a binevoitorului ei vânător, care ori ce ar face ea, tetuși nu-i este indiferent. Cu acesta se termină actul prim.

În actul al doilea prințul-vânător fiind obosit caută somnul, dar nu-l pré pôte află, fiindcă i l'a răpit ochii Gabrielei; dar în fine totuși cugetând îla săruterea ce-i furase Gabrielei adorme visând la ea. Dabiă adormit, se aude Gabriela cântând sub ferăstră, spunându-i că viața lui este în pericol și să se desștepte spre a și-o apără. Prințul habar n'are, el visează mai departe dulcele său vis. Atunci Gabriela desperată, aruncând o pără prin ferăstră îl deșteptă. El se ridică, alergă la Gabriela, află dela ea despre pericolul ce-l amenință, se repede la ușă, dar' încuiătorea este ruptă, o închide pe din lăuntru cu zăvorul, vine să-și ia pușca, o află cu praful umed și fără ăremene, nu-i rămâne spre apără decât numai spada lui părintescă și deci cu ea se va și apără. Încă puține momente și se aude un signal de flueraț, ucigașii vin la ușă, o află zăvorită, cer să li se deschidă, nu li se face pe voia. Atunci forțând ușa, năvălese asupra prințului, care li se descopere că este prințul domnitor și angajându-se la luptă unul contra trei, i pune pe fugă.

Intr' aceea revine Gabriela cu amantul ei pe care-l scăpă de furia prințului ce-l crede a fi și pe el bandit și cu ceilalți păstori și păstorite, la care apoi se mai adăogă și suita prințului, după ce i-au dat de urmă. Toți i se închină prințului domnitor, care apoi în semn de recunoscință, unește pe Gabriela cu iubitul ei Gomez, dându-i ca suvenir lanțul de aur ce-l purtă pe piept, rugându-i să nu-l uite.

Acesta este subiectul operii.

Rolurile principale sânt acela al Gabrielei și al prințului-vânător. Ambe aceste personaje nu mai părăsese scena decât numai în scurte intervale, în tot decursul operii.

Rolul Gabrielei a fost cântat de d-na Maria Crișan, er' acela al prințului vânător de dl Nicolae Popoviciu, cunoscutul și mult simpaticul nostru baritonist și profesor de musică din Caransebes. Acest minunat cântăreț, pe care noi sibienii am mai avut fericirea a-l auzi, înainte de acesta cu trei ani la două concerte, a fost neîntrecut ca cântăreț și consumat ca actor. În loc de orice alte complimente fade și seci, ce am puté înșiră la locul acesta pe contul acestui adevărat artist discret și chemat dela naștere, ne mângăim a dice, că secă trebue să fiă inima și putred sufletul aceluia, care auzind cântarea acestei voci binecuvântate, ar puté rămâne nemișat și nemulțumit. Triumful d-lui Popoviciu a fost complet și strălucit. Fericiti cei ce au ocaziune a-l auzi mai des și a gustă frumusețea, intimitatea și dulceta subjugetore a vocii sale. Sântem cu toții mândri a-l puté numi al nostru.

Domna Maria Crișan în rolul Gabrielei a întrecut toate așteptările. Publicul nu-și putea dori o Gabrielă mai dragălașă, mai ingenioasă și cu mai mulți nuri decât cum a fost dânsa. Cântarea dânsului într'un rol relativ destul de greu, pe care-l cântă pentru prima oră, nu a lăsat nimic de dorit. Asemenea nici jocul scenic. Primescă sincerile noastre felicitări pentru amândouă.

Mențiune onorifică merită d-nii G. Pop (tenor) în rolul lui Gomez și Isăia Popa (bas) în rolul lui Ambrosio. Ambii promit în viitor succese și mai frumoșe.

* Acest raport, espedat din Sibiiu la 19 aprilie, după-ce a colindat prin alte părți, a sosit la noi în 23 aprilie séra, când numărul trecut al foii noastre eră tipărit.

Reputațiunea corului micșt este atât de bine stabilită, încât ar fi lucș de cuvinte a voi să-i enumerăm și cu acesta ocașiune eminentele calități cel-disting. El a escelat și de astă-dată in mod strălucit și esecutarea înălțătorei rugăciunii la finea actului prim a fost cu drept aplaudată și admirată de publicul incântat.

Costumele spaniole au fost cât se pôte de pitorești, bine compuse și bine nuanțate in colori. Erau prin cor, câteva spaniole atât de originale, încât transpuse in țera castanelor și a castagnetelor, de sigur n'ar fi remas neobservate de epigonii lui Don Juan cel vestit din poveste.

Cu acesta represintațiune musicală de o ordine mai naltă dl George Dima, căruia avem a-i mulțami in prima linie plăcerile avute, a ridicat reuniunea română de cântări la un nivel, unde nu mai pôte fi vorbă] decăt numai de emulare cu celelalte străine. Cununa de lauri primită și repețitele chiemări la la rampa scenei le-a meritat pe deplin, intocmai ca și dl N. Popoviciu cununa de flori și buchetul și dna Crișan cele două buchete ce li s'au dat pe scena deschisă, in decursul represintațiunii de a doua din sămbăta trecută.

După represintațiunea a doua din 17 crt. a urmat in sala dela otelul »Impăratul roman« o convenue socială la cină comună, care s'a terminat cu dans pela 2 ore din noște.

Sibiu, 19 aprilie 1886.

I. G. Barițiu.

Vinerea mare in Oradea-mare.

Lumea indepărtată ar cugetă, că Oradea-mare, unde avem episcopat și capitul uhit, unde avem vicariu episcopesc și consistoriu gr. oriental, dar pe lângă deosebirele de nume toți români adevărați, ar cugetă dic, că aici unde pe lângă atata preoțime, mai avem și 6 advocați, apoi redacțiune românească, seminarium de tineri și preparandie, — există o societate românească ca lumea, — ar cugetă, că aici avem serbători bisericesci și lumești naționale, la cari convenim, ne înfrățim, ne schimbăm bucuriile și intristările, și in urmă prin aceste, tot ne cristalisăm, ne consolidăm, dând exemple bune fraților din provincie.

Cine crede că e așa, eu nu-i stric credința, care il mântuește, ci-mi spun părerea mea individuală, că afară de două onomastice, abia mai vedem într'un an societate românească adunată.

Dle redactore! decă cineva pentru espresiunile din urmă ar voi să te tragă inaintea juriului civilor miruiți cu grășimea slăninei și a cărnaților din Roma calvină, mai dinainte te imputeresc să declari, că aceste nu dta le scrii, ci subscrisul, carele la trebuință își va presintă și fotografia sa.

*

Pentru tot creștinul e sfântă și măreță ziua de vinerea mare; încă și sburdalnicul, carele afară de lumea ce o pôte cuprinde cu mințea naturală, nu cunoște alta a credinței, vedând semnele esterne a marelui operi ddeșci pentru mântuirea lumii, și acest sburdalnic, intrând in biserică, se cufundă in marele mister al vieții eterne, și trebue să declari, in internul seu »noi cu mințea mărginită nu șcim, dar tu Dōmne tōte le șci!»!

Eu singur carele de mic m'am dat cu serbătorile bisericii mele, totdeuna le aștept cu bucurie; mai ales vinerea mare e o zi semnificativă pentru mine, aducându-mi aminte de rigōrea postului ce se observă la casa părintescă. Dela școli ajungeam acasă totdeuna mercuria seu joia mare; dulcea mamă in

acesta zi, fără șcirea tatei, tot ne mai permitea ceva din lăptării și fărinage, dar in vinerea și sămbăta mare, nici »cârc« să nu fi fost pentru unele ca aceste, seu Dōmne ferește pentru »peșce«; dar in despăgubirea acestora ne făcea și aducea multe mezelicuri de post: diminēta vin cald cu zahar, căci pe atunci rari șciseau de theă, — la prând zamă acră pērguită, varđă (curechiu) cu olei, pōme ferte și presărate cu zăhar, icre, cici cu olei, in forma macarōnelor, fără de a fi gōle etc. Puteți cugetă, stimați cetitori, că după tōte aceste cu ce sete așteptam ziua inviării, ziua Pașilor! când școlariul cam necășit cu menagele străine, apucă la supă și carne de găină, la șuncă, la miel, curcă, prăjituri (fărinage) delicate, și câte alte de cari se in-grigiă buna mamă.

Și aceste bucurii le-am gustat dela al 10-le până la 20-lea an, când prin mōrtea părintelui și a evenimintelor, ne reslățirăm in lume, și perdurăm dulceța casei părintești!

E dulce suvenirea
Ce-o naște fericirea
A zilelor trecute,
Curēnd ce se topesc!

La numer sōnt puține
Acelea zile line,
Ce numai pentru unii
Cu rose se 'mpletesc.

Aprōpe 40 de ani de atunci, și sōnt neșterse acelea amintiri cari singure ne mai indulcesc viața!

Crescut in acele datini și simțeminte de religiositate, nu le poți perde nici la bētrānețe.

Azi in vinerea mare la 7 1/2 ore diminēta ferbătōrea mi-aduce cafea cu lapte pentru dejun. »O ho! jupāneso, azi nu se mănăc de dulce; azi la casa creștinului nici foc nu se face.« — »Apoi ce să dejune domnul?« »O singură theă.« »Și pentru gătitul theei nu trebuește foc?« »Nu, ci aprinde spirtul in mașină și fă thea.« — Jupānesa fu desarmată, și după ce am finit cu dejunul, mai intrebă: »Apoi ce o să mănăc domnul de prând?« »Prândul de azi il voi găti eu; dta să n'ai grige, ci te du la biserică.« — Dnia ei eră curiosă, ce prând să gătescă acela, carele in viața sa nici o păpară n'a făcut.

Am mers la sta biserică unde am ascultat cuvēntarea dela amvon, și am stat aprōpe 2 ore; ca totdeuna, am ascultat cu plăcere și glasurile bisericesci; dar in acea biserică numai doi eram de aceeași pānură. Unde sōnt cei lați? La grigile lumești . . . Pe lângă tōtă pietatea, inonațiunea cantorilor te scōte din sărită, — când auđi, »mārire« in loc de mārīre; »sulfētele« in loc de »sūlfetele« etc. stai să-ți astupi urechile. Aceste s'au strecorat din cāntători in cāntători, și nime nu se găsește, carele să-și ridice cuvēntul indreptător. nime nu reflectă la aceste accen-tuări disharmonice. apoi estmod se dedau preparandii, clericii și alumnii seminariali, cari apoi acesta smintă fonetică o duc cu sine in tōte părțile diecesei.

Sosind acasă pela 1 oră, ferbătōrea mea priviă la mine cam cu intrebarea: Ce pôte să fie menagiul? Eu scosei din busunar o dosă de icre, o tinichea de »Sardinie a la huille« și o citrōnă, apoi disei: »Dīmīcă cēpa, și adă oleiul.« Asă a făcut; eu apoi amestecai cēpa cu icrele, le inmoiai cu olei și cu zama lāmāiei, desfăcui șatula de sardinie, māncai cu dulce, și beui vin roșu și me simții mai ușor ca māncând carne.

In comitatul nostru, cine nu-și aduce aminte de prepositul capitular Nic. Borbola, carele in 1877 a repausat in anul al 96-le al vieții? Eră un om, in tōte prē natural; de și la alții nu respingea abundanța, acasă la sine trăiă prē simplu. El dicea: »Frate

amice! amice! Știi pentru ce încă e bun postul? Pentru că altă țică e mai dulce carnea. Un adevăr necontestat.

Ferbătorea mea mâncând și ea din delicatesele mai sus amintite, imi dăse: »Să te țină Dăeu dnule! căci de mult n'am postit așa de bine; dar maslinele acele sarbode de mine pot peri în țera grecască,« căci me uitasem să amintesc, că aveam și niște masline, aduse încă de pela Brașov.

Încă și pela 1870 în vinerile mari convenind cunoscătorii și amicii vorbeau estmod:

»Frate la mine ați nici foc nu-i la casă!« »Nici la mine.« Al treilea: »Nici la mine, o să ne împăcăm cu greu cu stomacul.« »O să răbdăm într'o țică.« »Să nu te împingă păcatul să mergi la otel, căci atunci vai de traiul tu cu nevastă!« etc. »Ce o să mănâci tu ați?« »Varză cu olei, fasole cu aiu, icre« etc. »Vină la mine.« »Merg la tine.« Și mergeam din casă în casă, și dragălașele neveste ne amenințau, ca nu cumva să mâncăm de dulce, căci taie popa limba, și canonul e mare.

A! aceste timpuri au trecut, generațiunea presintă, neavând exemple, nu știe de ele; n'are dor de biserică, de ritualu său, nu simte plăcerea datinelor vechi, ci se cutropășește în prepastia galanteriilor și a civilizațiunii moderne, cari sunt mărtașii vieții familiare, a datinelor naționale și rituale.

Pretensiunile vieții, susținerea pozițiunii sociale, cultura modernă, toate, toate, ne cer parale și eră parale: lupta pentru agonisirea acestora te face materialist, egoist, misantrop; te copleșește doctrina lui Darwin: toate pentru esistență.

Cu astfel de principii, de procedură, nu putem avea amici sinceri, nu legături sociale plăcute, nu putem simți farmecul limbii, a sângelui și a religiunii cari pe alții i adună umer la umer; noi rămânem reslățiți, nu simțim necesitatea unirii frățești, nu a convenirilor amicale; și decă convenim câte odată, asta se întâmplă la ospătării. Etă viața noastră în Oradea-mare.

*

Eră odată în Oradea-mare societatea de lectură a junimei școlastice; aveam colone pentru învățarea jocurilor române pela case românești; ba eram în pozițiune de a chema la noi pe Pascaly cu trupa sa teatrală; cu un cuvânt aveam viață națională, dar aceste de 10—12 ani toate au perit cu familiile apuse, și nu reapucă firul altele nouă.

Cu aceste idei am plecat după amiezii la 5 ore la biserică catedrală unită, să aud cântările jalnice ale seminaristilor români; dar deja se începuse, sub pontificarea episcopului, înmormântarea.

Am stat o oră întregă și n'am auzit alta decât cântarea unor stihuri monotone cântate de doi cântăreți altecum cu voce bună; mi se spuse, că va mai dura o oră; într'acea eșiră seminaristii, eșiră clericii și începă și publicul să iasă, am eșit și eu, și mai târziu ajungând acasă, m'am pus la mesă să scriu aceste amintiri de vinerea mare.

Tomnatic.

B o n b ó n e.

Un țeran care nu mai văduse o spițerie într'un oraș și se oprește mirat dinaintea unui asemenea magazin.

— Da, ce te uiți cu atâta băgare de seamă? — îl întreabă spițerul.

— Me mir, că ce s-o fi vândând aici, — răspunde țeranul.

— Capete de măgar, — țică spițerul.

— Așa... Trebuie să veți multă vândare.

— Pentru ce?

— Pentru că eu nu mai văd aici decât un singur cap de măgar.

***

Un bețiv abia putea să meargă pe stradă, lovindu-se de toate zidurile.

Un domn apropiindu-se de el, i țică cu blândețe:

— Faci reu de bei atâta, iubite; veți că nu mai poți să mergi.

— Trebuie să fii ciudat om dta, dle, răspunde bețivul; eu cred că nu fac nici un reu, că beau. Singurul lucru reu ce fac, e că m'apuc să umblu după ce-am beut.

***

Note dintr'un album:

»Pré multa frumșețe a unei fete de măritat este ca un obiect de o mare valoare pus la vitrina unui giuvaergiu: ea atrage pe hoți și depărtază pe cumpărători.«

»Când din întâmplare lingșirea n'a isbutit, greșela nu este a ei, ci a lingșitorului.«

***

Două dămne vorbeau într'un salon:

— Dar ce are amica d-tale, dna X... Imi pare ciudat că n'o mai văd decoltată.

— Ei! scumpa mea, acesta dovedește că-i o femeie inteligentă. Înțelege foarte bine, că a venit momentul s'arunce vëlul peste trecut.

***

Stăpâna casei către oșpetele sale: — »Dămnelor, faceți ca și cum ați fi la dvăstre acasă; eu sunt acasă și aș dori ca și dvăstre să fiți ca și mine!«

Plăcerea oprită.

— Veți ilustrațiunea depe pagina 189. —

Este 'n firea omenescă, că tinde tot spre ce-i oprit. Opréla dă obiectului un farmec deosebit, care ne îndemna să-l avem. Și decă-l avem, plăcerea noastră e nespūsă.

Băiatul din ilustrațiunea numerului presinte a vădut, cum cei mari beau cu atâta plăcere vinul de Șampania, dar nici odată nu i s'a dat să be și el, țicăndu-i-se că nu-i pentru copii.

Acosta opréla i-a stărnit și mai mult pofta. Să fie numai singur, va be și el până ce s'a sătură.

Dorința lui se și 'mplini odată. Mesenii se scolară și se duseră în salon. Nimene nu mai remase 'n prânditor. El se furișă iute napoi, apucă un pocal, îl umplu cu vîrf și iute la gură. Ah! ce plăcere!

Plăcere oprită!

I. H.

Literatură și arte.

Șciri literare și artistice. *Colectiunile dlui M.*

Cogălnicean au fost cumpărate de către ministerul de culte al României pe suma de 30,000 lei. — *Di Dionisiu O. Olinescu*, cunoscutul nostru colaborator din Bucovina, a fost numit membru corespundinte al Societății geografice române din București. — *Di A. D. Xenopol* publică în Revista internațională »Le Muston« din Belgia un articol intitulat »Petru cel mare și țerile române.« — *Di Petru Condescu*, absolvent al școlii de meserii dela Pantilimon de lângă București, a făcut în lemn busturile regelui și reginei României. — *Di Beloescu* a ținut la Ateneul din Bărlad o conferință despre »Muncă.« — *Pictorul român Antonlu*, care studiază la Paris, dupăcum se scrie »Românului,« studiază în acelaș timp — prestidigitațiunea, care i promite un trai mai sigur.

Retorica poporului. Acesta a fost titlul unei

conferințe literare ce dl Barbu Stefanescu (dela Vranea) a ținut de curând în Ateneul dela București. Această conferință a fost urmarea conferinței ținute tot de dl Stefanescu în erna această despre limba românească. În prima conferință a probat că tendința limbei românești este de a materialisa ideile abstracte; în a doua a cercetat, decât această tendință, ce observăm în cuvinte separate, se continuă de geniul limbei române și în frase și în perioade? Spre a vorbi de retorica poporului, conferențiarul nu recurge decât la basmele, colindele, snovele și scrierile vechi, și ajutat de aceste isvóre prețioase convinge, că există o puternică retorică a poporului, cu aceeași tendință, care s'a observat în verbele și porecele lui. Trebuie să ne adresăm, pentru a afla această, la limba întrebuintată de popor, căci numai aci găsim elementele materiale prin cari putem concretisa diferitele abstracțiuni. Poporul ca să concretizeze și mai bine fuga unui cal, exprimă acesta prin următoarea frasă: »s'așterne pe fugă« seu »și fugia mări fugia, vâile se limpedia.« Cetind poesile și basmele populare, vedem că poporul reușește de minune a brutalisa o abstracție, spre a o face cât se poate de lesne înțelă de toți. În retorica poporului găsim aceeași lege, aceeași tendință de a concretisa abstracțiunile și această este prin urmare singura regulă a literaturii. Ironia, care probază un spirit superior, este minunat prinsă și mănuită de limba poporului. Conferențiarul probază toate acestea prin exemple culese din basmele și poesiile poporului. Noi de vre-o jumătate de secol, n'am făcut decât am prăpădit această limbă. Scriitorii noștri habar având de limba poporului, a scâlciat'o într'un mod îngrozitor, împrumutând dela străini expresiunile și figurile. Singurul om care a știut să profite de această limbă, a fost numai Nicolae Bălcescu. Dl Barbu dela Vranea probază această, cetind câte-va bucăți din »Cântarea României.« Terminând, conferențiarul declară, că e de o importanță capitală de a stărui pentru înălțarea limbei române, coborându-ne la înălțimea documentelor, în cari limba și geniul ei se desvleuește. Un popor poate peri ca națiune, din punct de vedere economic, dar limba lui nu va pute peri nici odată, decât ea va fi cultivată. Limba singură concentră în sine simțimintele, locul unde am născut, cântecile ce ne-a înveselit etc. Cultivând limba poporului, întretinem focul sacru al iubirii de țară!

Socialismul științific a fost subiectul unei conferințe ce dl G. Pân a ținut la 6/18 aprilie în sala universității din Iasi. Bogăți și săraci, a început să spună conferențiarul, au existat de când sunt societățile omenești; dar mai ales acuma în timpul din urmă sărăcia și concentrarea bogățiilor a ajuns foarte departe. Economistii sociali au făcut critica organizațiunii actuale a societății și au arătat că societatea nu este organizată cum se cuvine. Cea mai mare parte din invinuirile ce fac socialistii societății actuale sunt foarte juste, dice conferențiarul. Astfel arată, că renta pământului, profitul capitalului etc. sunt făcute de muncitori și cu toate acestea sunt luate de oameni cari nu muncesc. Socialistii vor ca toți oamenii să se bucure de productul muncii lor. Economistii sociali arată, că sunt oameni cari ar voi să muncescă, dar n'au pământ, instrumente etc. și că cei ce au de muncă, au numai strictul necesar, adică un salariu ca să nu móră de fîme. Socialismul științific admite forma socială colectivismul seu statul colectivist, care are ca bază două puncte mai însemnate: 1. colectivizarea instrumentelor de muncă și 2. fiecare om să aibă drept remunerațiune din productele statului colectivist cu munca sa. În această privință circulă o mulțime de idei eronate. Așa se dice, că socialistii vor să împărțescă pământurile. Nimic mai fals, căci, rămânând

modul de producțiune actual, după vre-o uor an neegalitatea se va ivi érași. S'a mai acusat socialismul de anti-național, cu toate acestea el este destul de național, căci la realizarea formei colectiviste fiecare națiune va căuta ca statul ei să fie organizat mai înteu. În statul colectivist regulatorul transacțiunilor dintre oameni va fi munca, socotită în césuri, zile, ani. De exemplu: unii vor face cisme și vor luă haine egal cu munca pusă în cisme, și care se vor regulă prin biurourile de statistică.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi Românii, disertațiune cetită la adunarea generală a »Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român« ținută în Gherla în 29 și 30 august 1885, de V. Gr. Borgovan, profesor preparandial și membru ord. al »Asociațiunii transilvane,« a eșit la Gherla în editura »Preotului Român.« Imprimăria »Aurora« p. A. Todoran.

Dicționar. Dl Theochar Alexi a scos de sub tipar la Brașov o edițiune nouă și completată din lucrarea sa »Dicționar germano-român, pentru școlă și conversațiune.« Această edițiune, ne spune autorul în precuvântare, nu este numai o amplificare acelei dinteu, ci o lucrare cu totul nouă. În ea a avut grige să țină cont de progresul, de rafinarea și de statorirea limbei. Progresul necontestat ce limba română a făcut în aceste două decenii din urmă, apoi întorcerea depe calea purismului morțis, i-a înlesnit foarte mult sarcina. A putut reproduce la o mulțime de cuvinte germane sensul curat prin un singur cuvânt românesc. Acest dicționar, de și mai puțin voluminos, este aproape atât de bogat, ca și cel mai complet dicționar germano-român. Prețul 1 fl. 50 cr. seu 3 lei 50 bani. Se află de vândare în tipografia Alexi în Brașov.

Érași o fîme pedagogică. Cu începere dela 1 maiu va apăre în Satul-nou în Bănat o nouă revistă pedagogică lunară intitulată »Convorbiri pedagogice.« redactată de învățătorii P. Stoica și Pop Roteganul. Prețul de abonament pe anul 1886 este 2 fl. Ne bucurăm de înmulțirea întreprinderilor noastre pedagogice; inse ore n'ar fi mai bine ca puterile didactice să se intrunescă la una seu două foi și astfel să dea publicului competent o fîme cât se poate de bună!?

Broșuri noue: »Necesitatea unui curs elementar de pedagogie în școlile primare de fete« de dna Zulnia Isacescu în București. — »Manual de gimnastică la școlile populare,« pentru candidații învățătoresci, după I. Nighiler din Bern, de Nicolae Ieremivici-Dubău, învățător la școlă practică a pedagogului c. r. din Cernăuți Prețul 25 cr. — »Originea, dezvoltarea și durata pământului,« conferință publică, ținută în Ateneul din Bêrlad, de dl G. Onișor. Prețul 1 leu.

Diare noue. »Stégul,« un nou diar politic, a apărut în săptămâna trecută la București; va eși în toate zilele de lucru. — »Strigătul poporului,« asemenea a apărut tot în capitala României.

Teatru și musică.

Șcrii teatrale și musicale. *Dșóra Bârsescu* s'a întors zilele acestea din Franca, dela Rochelle, în Viena, și-a reinceput reprezentațiunile sale la »Burgtheater« la 30 curent cu »Hero și Leandro,« în care distinsa artistă a jucat rolul amantei Hero. — *Dni D. Popovici și C. Dimitrescu*, cântăreți ai Teatrului Național din București, au făcut de serbători o escursiune artistică prin mai multe orașe ale României; după această escursiune, dl D. Popovici va da în București două concerte în sala Ateneului, unul în stil clasic și altul în stil popular, la care nu va cântă decât compozițiuni d'ale autorilor noștri. — *Dl Dimitrie Bozgan*, preot castrens în Timișoara, a făcut o

tundațune de 200 fl. pentru corul bisericesc dela biserica română gr. or. St. Ilie din Fabricul Timișorii, plătiind în fiecare an câte 12 fl.

Teatrul Național din București. Duminecă în ziua de Paști s'a jucat piesa de senzațiune »Cele două orfeline,« luni opereta »Studentul cerșetor,« marti opereta »Ernani,« stagiunea de operetă și de operă română s'a închis cu aceste două reprezentațiuni. Vorbind de Teatrul Național, diarul »Epoca« spune, că la începutul stagiunii, în fața unor impregiurări atât de favorabile, se putea spera cu drept cuvânt, că rezultatul va fi strălucit, atât din punctul de vedere material, cât și din acela al dezvoltării artistice a primei scene române. Cu toate acestea totul s'a sfârșit prin o nereușită complectă. Societarii sunt nemulțamiți, căci rezultatul material este prost și publicul a pierdut încrederea în progresul instituțiunii. Cari sunt cauzele ce au produs această stare de lucruri? De sigur nu indiferența publicului, căci el a umplut teatrul când i se oferia ceva bun și a dovedit o răbdare și o indulgență extraordinară. În prima linie s'a comis o greșelă cu aducerea baletului care a mărit bugetul primelor trei luni cu o sumă însemnată, și fără a aduce nici un folos. Greșela eră ușoră de îndreptat după prima lună, renunțând la balet. Nu șcim din care cauză nu s'a făcut. În partea musicală a fost o erore mare d'a continuă stagiunea de operă după terminarea abonamentului si, mai ales, după ce direcțiunea s'a lipsit de concursul prețios al trei Leria. Toate încercările cari s'au făcut în urmă nu puteau să reușescă, căci lipsia elementul principal: o primă cântăreță formată și sigură de rolurile ei.

„Doi sergenți,“ dramă militară tradusă din italiana de dl căpitan Dunca, s'a jucat mercuri a 32-a oră în teatrul »Dacia« din București. În această piesă eminentul artist dl Gr. Manolescu are un rol, care se poate numi unul din cele mai necontestate succese ale sale.

Cor vocal de plugari s'a înființat în Iamul mic lângă Vârșeț prin zelosul cleric absolut Terențiu Botta. Acest cor s'a și produs în biserică cu cântarea liturghiei.

C e e n o u ?

Știri personale. *Curtea regescă* a venit în săptămâna trecută la Budapesta, unde va petrece timp mai îndelungat. — *Regina României* a împărțit femeilor sărace din București de serbători suma de lei 2000. — *Dimitrie Miculescu*, căpitan c. r. pens. în Caransebeș, carele a murit de curând, a lăsat prin testament două case bisericești catedrale de acolo. — *Dl Vincentiu Nicora*, profesor la gimnasiul de stat din Fiume, cu limba de propunere italiană, a fost numit profesor definitiv ordinar la acel gimnasiu.

Hymen. *Dl dr. Victor Babes*, distinsul profesor la facultatea de medicină a universității din Budapesta, astăzi în 1 maiu își va serba cununia cu dra Iosefina Torma, fiica dlui Carol Torma profesor la aceeaș universitate; cununia va avé loc după miédădi la 6 ore, în biserica greco-română din Budapesta; naș va fi dl Alesandru Mocioni.

Știri militare. Cu ocaziunea avansamentului din maiu a. e. au fost înaintați: La infanterie: maiorul Avram Cassan dela reg. inf. nr. 31 a fost numit vice-colonel; căpitanii cl. II au fost numiți locotenenții Dionisiu Algya alias Poppa de Comana-de-jos, dela reg. inf. nr. 5, Olimpiu Pistrilla dela reg. inf. nr. 2., Ioan Teșanu dela reg. inf. nr. 19, Ioan Popescu dela reg. inf. nr. 5.; locotenenții au fost numiți Nicolau Străin dela reg. inf. nr. 43, Maximilian Russu dela reg. inf. nr. 31, Nicolau Hidu dela reg. inf. nr. 31, Ioan Boeriu dela reg. inf. nr. 68, Petru Bădescu dela reg. inf. nr. 61, Pamfilii Polonic fost sublocotenent

la reg. inf. nr. 31, la acelaș regiment; sublocotenenți au fost numiți: Victor Bredean dela reg. inf. nr. 5, și Nicolau Gomboș dela reg. inf. nr. 65. Au fost înaintați ca medici de reg. cl. I dnii: Ioan Pop, dela reg. de inf. nr. 64 și Iuliu Mureșan, dela reg. inf. nr. 50.

Stipendii pentru profesore. Din Arad primim o scrisore, în care se accentuează necesitatea d'a creă stipendii pentru învățătore și profesore, ca să avem puteri didactice femeiești, pe când o să înființăm preparandi și școle superioare de fete. Cestiunea e serioasă. Asociațiunea transilvană, decă ținem bine minte, a și publicat odată un astfel de stipendiu. Ar fi bine decă sinodele tocmai acuma întrunite ar discuta și cauza această.

Adunare preoțescă. Preoții români gr. cat. din tractul Dicio-Sân-Martin au ținut la 14 aprilie adunare sub presiuniul protopopului Iacob Macavei, luând parte și curatorii bisericești, inspectorii școlari și învățătorii din tract. După ce în adunarea din toamna trecută s'a înființat un fond preoțesc, acuma s'a pus temelul unui fond pentru învățători și s'a decis ca în adunarea din toamna viitoare să se întemeieze și o reuniune de învățători. Viitorea adunare se va ține la Deaș; acolo preotul Arion Migia va rosti o cuvântare morală, învățătorul Nicolae Costea va ține o prelegere din comput și învățătorul Filon Pop va tractă despre pomărit.

Cărți de joc ou figure românești. Ministrul de finanțe al României, după cum aflăm din »România Liberă« a arătat deputaților schițele figurilor pentru jocurile de cărți ale regiei, desemnate de pictorul Aman. Figurile reprezintă diferite personaje istorice din trecutul României. Aquarelele dlui Aman vor fi mai întâiu reproduse de fabrica Grimaud din Franca și numai în urmă în România. Personajele bărbătești sunt lucrate cu multă măiestrie și după asemănarea ce ne-a păstrat-o tradițiunea.

Reuniunea femeilor române din Arad ne-a trimis următorea dare de sēmă despre viniturile și spesele balului ei dat în 25 februarie 1886. (Urmare). Prin colecta dnei Maria Botto din Nădlac 44 fl: dela Emilia Oros 2 fl, Rusz Irén 1 fl, Savu Negrău 1 fl, Ecaterina Lele 2 fl, M. Chicin 1 fl, George Șerban 2 fl, Maria Caracioni 1 fl, Aurelia Petroviciu 3 fl, Grațian Budó 1 fl, Juliana Teucian 1 fl, Dr. G. Chicin 3 fl, Mudrits Milane 1 fl, Tapay Ferencz 1 fl, Hajos J. 50 cr, Wenich B. 1 fl, Petru Simondan 20 cr, Teodor Tabie 20 cr, Nagylak mezőváros 2 fl, Petru Onea 20 cr, Jablonszky 60 cr, Iuliana Lugoșan 1 fl, Dam. Georgieviciu 1 fl, Elena Luțian 1 fl, Al. Morariu 1 fl, Filip Crișan 1 fl, Maria Marginean 1 fl, 50 cr. Imre Toronyosy 1 fl, Alesandru Popoviciu 2 fl, E. Popoviciu 1 fl, Maria Ciora 1 fl, Elena Secula 50 cr, Carolina Marcoviciu 1 fl, Dem. Marcoviciu 1 fl, Dem. Siladi 30 cr. M. Bataran 30 cr., I. Tormay 50 cr. Ede Schvitzer 50 cr. Terese Kaufman 50 cr. Cornelia Beleş 1 fl, Maria Botto 2 fl. 20 cr. Prin colecta dnei Emilia Gurban din Buteni 38 fl, dela Emilia Gurban 10 fl, Antonia Dunca 5 fl, Maria Popoviciu 2 fl, Sofia Gurban 2 fl, Eugenia Cornea 5 fl, Maria Zopota 2 fl, Octavia Ilica 2 fl, Alesandra Dirlea 2 fl, Persida Mihutișu 2 fl, Paulina Popa 2 fl, Maria Păscuț 2 fl, Jeni Joja 2 fl. Prin colecta dnei Ermina Maniu din Oravița 33 fl, dela: Ermina Maniu 20 fl, Leliția Lepa 5 fl, Cata Trăila 3 fl, Alesandrina Militici 2 fl, Maria Novac 1 fl, Eugenia Muntean 2 fl. Prin colecta dnei Senca Popoviciu din B.-Giula 32 fl, dela: Iustin Popoviciu 1 fl. 50 cr. Petru Biberea 1 fl, I. Sz Nagy 1 fl, Iosif Ioan 50 cr. T. Moise Siladi 50 cr. Ioan Cămpian 50 cr. Petru Albu 1 fl, Maria Dascal 1 fl, G. Cheresladan 50 cr. Ilie Precup 50 cr. Moise Siladi 50 cr. Dimitrie Micu 20 cr. I. Borbely 50 cr. Petru Gubaș 50 cr. I. Beșan 1 fl, Const.

Hovits 1 fl, Demetriu manurucan 50 cr. Nicolau Dascal 50 cr. I. Stij 40 cr. Ecaterina Papu 1 fl, Maria Marcuțiu 50 cr. Dem. Pap 50 cr. Maria Nicora 40 cr. George Gomboși 1 fl, George Mucuța 1 fl, Lazar Bogariu 1 fl, Ilie Nicora 50 cr, Ioan Ionescu 50 cr, Iuliu Chirilescu 1 fl, Petru Laczkó 1 fl, Alecsiu Erdeli 50 cr. Moise Ardelean 20 cr. Ilie Szilágyi 1 fl, G. Mișcuțiu 30 cr, Moise Szabo 50 cr. Andreas Miklós 5 fl, I. Petrovits 2 fl, Mișcuța 1 fl. Prin colecta dnei Irina Mladin din Curtici 32 fl, dela: Irina Mladin 3 fl, Emilia Radnean 5 fl, Carolina Mladin 3 fl, Emilia Mikelles 2 fl, Maria Buday 1 fl, Ecaterina Ursz 2 fl, Maria Ursu 1 fl, Sabina Miron 2 fl, Tamașdan Lucretia 1 fl, Sofia Mladin 1 fl, Flóra Albiciu 2 fl, Aloisia Doboș 2 fl, Lucuța Crainic 1 fl, Cristina Codrean 2 fl, Elisabeta Palișiu 2 fl, Etelca Iulia Mladin 2 fl. Prin colecta dnei Silvia Feier din Boroșineu 20 fl, dela: George Feier 5 fl, Parteniu Zaslo 2 fl, Ioan Cornea 3 fl, George Balta 1 fl, Mihail Feier 3 fl, Iosif Serb 2 fl, Gabriel Bogye 1 fl, Teodor Marcuțiu 1 fl, Nic. Barbuș 1 fl, Elisabeta Duma 1 fl. Prin colecta dnei Lucretia Olariu din Deva 18 fl, dela: L. Olariu 4 fl, Elena Pop Longin 2 fl, Maria Véghső Solyom 1 fl, Klara Pap 50 cr. Kopera Józsefné 1 fl, Ana Petco 2 fl, Maria Nicora 1 fl, Letiția și Emila Papiu 2 fl, Elena Simionăș 1 fl, Alesandru Moldovan 2 fl, I. Lazarici 50 cr, Regina Dragomir 1 fl. (Va urmă).

Costumul femellor. In Londra există o societate cu numele »Rational dress Society«, care tinde la reformarea costumului femeilor: Portul femeilor pentru viitor, pe care-l propune societatea, e compus din pantaloni largi și dintr'o haină seu rochie, lungă până aproape de glesne și inheiată sus. In regulile societății se spune, că prin acest port nu se impiedică mișcarea corpului. Sânt oropsite ghețele cu tocuri inalte și corsetul, care a făcut deje multe victime. Membri societății au ținut nu de mult o intrunire in primăria dela Westminster, in care orătorele, in frunte cu lady Haberston, au preconisat acest port feminin reformat.

Necrologe. George Șerban, avocat in Caransebeș, a încetat din viață acolo la 25 aprilie, in etate de 33 ani. Il gelesc: soția Aurelia Șerban n. Janculescu cu fiul nou născut: frații Liviu, Ioan, Victor; surorile Emilia m. Halic, Vióra m. Chețan, Helena m. Suciu și Maria; părinții Vichentie Șerban, protopresbiter, Eufemia Șerban n. Bogdan; buna Persida Șerban; socrii Iulian Janculescu, director la cassa de păstrare și Ecaterina Janculescu n. Marcoviciu; cumnații Teodor Halic, Isidor Chețan, Silviu Suciu. — *Maria Roșca n. Mărgănan*, soția protopresbiterului Petru Roșca sen. din Fizeș-Sânpetru, a repausat la 16 aprilie, in etate de 59 ani, lăsând in doliu familie numerosă. — *Susana T. Frateș*, soția protopresbiterului Toma Frateș din Bacălu, a murit la 17 aprilie in etate de 22 ani. — *Simeon Mărginean*, avocat in Brașov, care mai de mult colaborase la »Fedeerațiunea« și la »Gazeta Transilvaniei.« a murit in 23 aprilie, in etate de 39 ani, lăsând in doliu pe soția sa Cornelia n. Strimbu și pe fiii și fiicele Corneliu, Alesandru, Stelina și Coralina. — *Ioan Corneliu Tacit*, fost profesor la gimnasiul român din Brașov și in urmă la gimnasiul din Brăila, a murit la 18 a l. c. in Brăila.

Șolri scurte. *La Craiova* se va face in anul acesta espozițiunea cooperatoriilor români; județul și comuna vor vini in ajutorul espozițiunii pentru clădirea localului. — *In Sarafola*, comitatul Torontal, la stăruința preotului și a învățătorului, plugarii români au înființat o societate de lectură.

Logograf

de Alma Dunca-Schian.

Capul, Dómnne, mult imi place,
L'am gustat dela trei ani;
Cetătórea-mi nu mai tare,
Ca să-l vedă, cere bani.
Mijlocfei se inchină
Tótă lumea bucurós,
Dacă este bine plină
De-aur și de-argint frumos.
Intrégă in poesie,
Când Alecsandri o serie,
Prin raiu pórtă muntea mea,
Ceteș-ce și vei vedé.

Terminul de deslegare e 13 maiu. Ca totde-una și de astă-dată se va sorti o carte intre deslegători.

*

Deslegarea ghiciturei pătrate din nr. 3:

A	r	a	d
R	o	m	a
A	m	o	r
D	a	r	a

Deslegare bună primirăm dela dómnele și domnișórele: Emilia Anderco n. Roman, Elena Silași, Elena de Orbonaș, Julia Darius, Cornelia Densușian, Jolunca Pelle, Octavia Popovici, Leontina și Polixena Bian, Elena Dombrady, Stefania Pop, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Amalia Crișan, Maria Popescu și dela dñă Sever V. Maniu, Petru Pența, Isaiia Henteș, August J. Mihuțiu, Nicolae Corcheș, Vasile Sala.

Premiul fu dobândit de dra Octavia Popovici in Otlaca.

Poșta Redacțiunii.

Despre colorile florilor. I voni face loc in curënd. »Doina« asemenea se va publică.

Limba eventaliului. Erá să iésă chiar in numerul acesta, inse nu i-a mai ramas loc.

Când șueră vântul. Vom intrebuința-o, inse cu adevérata sem-

nătură. E bine? Dar novela de mult așteptată?

O lacrimă de jale. Nu ni se pare reușită.

Ei. Spune-i in prosă. Seu cel puțin nu in fôia noastră.

Anecdotele: Primăvéra frumoasă; Dăcă-i așa, fii iertat; Edul fără córne, Maria Ta, sânt prè cunoscute. Altele noue și scóse din popor, intocmai cum le povestește el, am primí bucurós.

Călindarul săptămănei.

Điua sępt.	Călindarul vechiu	Călind nou
Dum. a 2-a Tomei, Ioan c. 20, gl. 1. sft. 1.		
Duminecă	20 C. Teod. Trichina	2 Atanasie
Luni	21 S. Muc. Ianuarie	3 All. cruc.
Martți	22 Cuv. Teod. Sicheotul	4 Florian
Mercuri	23 (+) M. Muc. George	5 Pius
Joi	24 S. M. Sava Stratil.	6 Ioan P.
Vineri	25 S. Ap. și Ev. Narcu	7 Stanislau
Sămbătă	26 S. Muc. Vasilie	8 Michail

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Húgel in Oradea-mare.